BYGGFÖRETAGEN

LI2026/01167

Stockholm 2026-10-21

Byggföretagens synpunkter Boverkets rapport 2026:16 Regler om livscykel-GWP och gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan

Sammanfattning

Byggföretagen tillstyrker att Sverige inför ett tydligt, långsiktigt och nationellt enhetligt system för att beräkna och redovisa livscykel-GWP samt gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan. Byggföretagen anser att klimatkraven bör driva utsläppsminskningar utan att skapa rättsosäkerhet, lokal särbehandling eller kostnader som inte står i proportion till klimatnyttan. Med anledning av detta har vi nedan övergripande och särskilda synpunkter.

Byggföretagen delar Boverkets bedömning att klimatpåverkan från byggnader behöver synliggöras ur ett livscykelperspektiv och att nationella gränsvärden kan ge en tydlig och likvärdig styrning. Ett gemensamt regelverk är bättre än kommunala särkrav och kan skapa incitament för materialeffektivitet, innovation, återbruk och mer klimatförbättrade produkter.

Samtidigt måste reglerna utformas så att de främjar faktisk utsläppsminskning och inte endast optimering mot en indikator. Kraven och beräkningsmetoderna behöver därför vara transparenta och möjliga att tillämpa i projekt med olika byggnadstyper, tekniska lösningar och grad av produktdata.

Byggföretagen anser att för att reglerna ska kunna genomföras på ett effektivt och konkurrensneutralt sätt bör följande säkerställas:

- En gränsvärdenivå som inte skapar orealistiska hinder för små och medelstora företag i det initiala skedet. Den föreslagna mellannivån är en lämplig instegsnivå varefter kraven successivt kan skärpas i takt med branschmognad.
- Justering av gränsvärden bör ligga i föreskrift snarare än förordning. En justering bör föregås av återkommande konsekvensanalyser och ske när metodik, produktdata eller marknadsförutsättningar ändras avsevärt.
- En obruten och praktiskt hanterbar övergång från dagens klimatdeklarationer till det nya systemet. Den föreslagna avvecklingen

Byggföretagen
Post Box 5054 102 42 Stockholm **Besök** Näringslivets Hus, Storgatan 19 **Telefon** 08-698 58 00, byggforetagen.se
Fakturor www.byggforetagen.se/faktureringsadress

den 1 april 2027 bör omprövas så att kompetens, data och etablerade arbetssätt inte går förlorade.
- Byggföretagen ifrågasätter om kommunerna föreslagna skärpta kontrollansvar är rätt väg. Förslaget bör ytterligare utredas.

Gränsvärden

Byggföretagen ser positivt på ett införande av nationella gränsvärden enligt Energiprestandadirektivet, som syftar till att kartlägga och minska byggnaders klimatpåverkan. Byggföretagen bedömer att den föreslagna medelnivån är den mest ändamålsenliga utgångspunkten. Den ger en verklig och tydlig styrsignal för minskad klimatpåverkan i byggskedet, samtidigt som risken för oönskade kostnads-, konkurrens- och genomförandeeffekter begränsas. Ett gränsvärde måste vara tillräckligt skarpt för att påverka projektering, materialval och utvecklingen av branschen som sådan. Samtidigt måste kravet kunna följas av företag med skilda förutsättningar, i hela landet och i olika delar av värdekedjan.

Byggföretagen delar målet om en snabb och långtgående klimatomställning. Det lägre alternativet, cirka 25 procents reduktion, bedöms av Boverket innebära begränsad ytterligare klimatnytta. En betydande del av den utsläppsminskningen väntas ske även utan nationella gränsvärden, bland annat genom konkurrensdriven teknikutveckling. Ett sådant gränsvärde riskerar därför att bli en administrativ tröskel utan tillräcklig styrande verkan.

Den högsta ambitionsnivån innebär enligt Boverkets analys en betydligt större risk för kostnadsökningar i enskilda projekt, likviditetsproblem och konkurrensnackdelar för små och medelstora företag. Boverkets räkneexempel anger en möjlig byggkostnadsökning på 20 procent för den högsta nivån, jämfört med 3–8 procent för medelnivån. En initialt högre ambition innebär en således oproportionerlig risk för i synnerhet små och medelstora företag. Reglerna bör driva omställning och innovation, inte leda till att marknaden koncentreras till de aktörer som redan har egna avancerade beräkningssystem och stora resurser för projektering.

Skärpt utsläppshandel genom ETS och CBAM pressar ned materialtillverkningens utsläpp oavsett gränsvärde. Gränsvärdet ska komplettera detta och styra projektering och materialval, inte dubbelreglera.

Medelnivån är därför tillräckligt ambitiös för att öka efterfrågan på klimatförbättrade material, mer resurseffektiv projektering och tydligt klimatarbete i byggprocessen utan att dubblera andra styrmedel. Den ger incitament till förändring, men utan att förutsätta eller kräva att omedelbar marknadsomfattande användning av de mest långtgående lösningarna. Den föreslagna medelnivån ger klimatstyrning som går utöver den förväntade basutvecklingen utan att skapa negativa samhällsekonomiska följdeffekter och förändrade konkurrensförutsättningar till nackdel för mindre företag.

Byggföretagen menar att gränsvärdet bör ses som ett golv. Det innebär att det inte finns några hinder att arbeta mer ambitiöst. Dock måste alla företag, oberoende storlek, mognad och geografisk placering, ges möjlighet att anpassa sin verksamhet till de nya kraven. Den inbyggda åtstramningsmekanism som finns i lagstiftningen innebär att när den kollektiva mognadsgraden ökat kan omställningshastigheten öka. Målet om ett fastighetsbestånd med nettonollutsläpp står ju fast.

Gränsvärden i förordning eller föreskrift

Byggföretagen anser att de konkreta gränsvärdena för byggnaders klimatpåverkan, liksom framtida skärpningar och tekniska detaljer, bör regleras genom Boverkets föreskrifter och inte direkt i plan- och byggförordningen (PBF). Lag och förordning bör ange det grundläggande kravet: att byggnadens utsläpp ska beräknas, redovisas och hållas inom tillämpliga gränsvärden. De numeriska nivåerna, byggnadskategorierna, beräkningsförutsättningarna och villkoren för tillämpning bör däremot ligga på föreskriftsnivå.

Gränsvärdena behöver kunna ses över regelbundet mot bakgrund av teknikutveckling, tillgången till klimatförbättrade byggprodukter, förändrade kostnader, kvaliteten i klimatdata och erfarenheterna från tillämpningen. En föreskriftsreglering ger en mer ändamålsenlig och snabbfotad process för sådana justeringar än en förordningsändring, samtidigt som den skapar förutsättningar för en sammanhållen reglering av nivåer, beräkningsmetod och definitioner. Byggföretagen har även tidigare framhållit att tekniska detaljer och krav bör hanteras på föreskriftsnivå just för att kunna uppdateras i takt med teknikutveckling och förändrade marknadsförutsättningar.

Boverkets eget förslag bygger redan på en sådan ansvarsfördelning. PBL föreslås innehålla det övergripande tekniska egenskapskravet, medan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att kravet ska anses uppfyllt och om undantag för vissa byggnadstyper. Boverket föreslås dessutom få meddela närmare föreskrifter om bland annat tillåtna klimatdata, täckningsgrad, redovisning och särskilda omständigheter för högre gränsvärde. Det är logiskt att även själva gränsvärdesnivåerna följer denna struktur.

Upphävande av lagen om klimatdeklaration (2021:787)

Byggföretagen avstyrker att lagen (2021:787) om klimatdeklaration för byggnader upphävs innan nya regler träder i kraft den 1 januari 2028. Byggföretagen anser att den föreslagna övergången behöver omarbetas. Boverkets förslag innebär att all verksamhet enligt klimatdeklarationslagen och Boverkets tillsyn av densamma ska upphöra i samband med upphävandet. Hänvisningen till klimatdeklaration som förutsättning för slutbesked tas då också bort ur plan- och bygglagen. Samtidigt ska de nya reglerna om livscykel-GWP enligt förslaget börja gälla för nya byggnader över 1 000 m² år 2028 och för alla nya byggnader först år 2030. Det innebär en konkret risk för att många

byggprojekt – särskilt mindre byggnader – under en övergångsperiod saknar ett bindande krav på klimatredovisning.

Förlorad kontinuitet i omställningen. Dagens krav har byggt upp rutiner för klimatberäkning, insamling av produktdata och dialog mellan byggherre, entreprenör, projektör och leverantör. Om kravet försvinner finns en påtaglig risk att branschens omställningsarbete försvagas just när nästa steg i regelutvecklingen ska förberedas. Risken är stor att hela sektorns omställning tappar fart, ett resultat som är motsatt det eftersträvade.

*Förlorad kompetens och ökad kostnad***.** Ett avbrott riskerar att försvaga kompetens, systemstöd och informationsflöden som byggts upp sedan 2022. När mindre byggnader åter omfattas av krav behöver företag och beställare återupprätta kompetens, systemstöd, leverantörsrelationer och kontrollrutiner. Det riskerar att göra övergången till ett mer komplext livscykelperspektiv svårare och dyrare än om branschen får behålla en grundläggande, kontinuerlig redovisningsmetod under tiden.

*Särskild risk för små och medelstora företag***.** Boverket bedömer själv att små och medelstora företag har begränsade resurser att följa regelutvecklingen och bygga egen klimatkompetens. Myndigheten framhåller att utan riktad information, tydlig vägledning och stöd riskerar införandet att bli ojämnt och mer kostsamt än nödvändigt, särskilt för små och medelstora företag och kommuner. Ett avbrott i kravet riskerar att förvärra just dessa förutsättningar.

Försvagat underlag för uppföljning och styrning. Ett avbrott i den löpande klimatredovisningen stör också tillgången till kontinuerliga data under en period. För uppföljning, styrning och ur forskningssynpunkt är det inte önskvärt.

Byggföretagen delar den generella bedömningen att dubbla, delvis överlappande system bör undvikas. Detta är emellertid inte ett tillräckligt skäl att helt avveckla dagens krav innan de nya kraven implementeras. Ett övergångssystem behöver inte innebära dubbelrapportering. Det kan i stället utformas så att den nuvarande klimatdeklarationen, med dagens avgränsning och metodik, behålls för de byggnader som ännu inte omfattas av de nya reglerna om livscykel-GWP. När de nya reglerna blir tillämpliga ska endast den nya ordningen gälla.

Byggföretagen förordar därför att dagens krav fortsätter att gälla tills det nya systemet tar över på ett tydligt och sammanhållet sätt. Boverket har i införandet av nya byggregler förordat en överlapp, där gamla och nya regler båda är tillämpliga under en övergångsperiod. Om myndigheten och remissinstanser bedömer att branschen har förmåga att klara det torde överlappande lagstiftning i det här fallet inte vara problematiskt.

Översyn av byggnadstyper och nyckeltal

Ett gränsvärde uttryckt enbart i kg CO_2e per m² BTA kan ge oönskade styrsignaler. Mycket höga flerbostadshus kan få höga utsläpp per m² till följd av

exempelvis dubbla hisschakt, betongintensiva kärnor, sprinkler och mer installationsinnehåll. Även små lägenheter kan påverkas av hög material- och installationsmängd per m².

Byggföretagen föreslår därför att Boverket i den fortsatta utvecklingen analyserar kompletterande nyckeltal, exempelvis per BOA, volym eller möjlig boende-/brukarenhet. Ett sådant nyckeltal bör i första hand användas för uppföljning och konsekvensanalys, men kan på sikt bidra till bättre kalibrerade gränsvärden.

Boverket bör också pröva om garage, garage/källare som betjänar flera fastigheter, badhus, sportarenor och andra specialbyggnader behöver egna byggnadskategorier eller uttryckliga justeringsregler. Samdeklaration bör tillåtas för likartade huskroppar som ingår i ett sammanhållet projekt.

Tillsyn, kontroll och kommunernas roll

Byggföretagen avstyrker att kommunerna får ett omfattande operativt ansvar utan en nationellt enhetlig infrastruktur. Ett system där 290 byggnadsnämnder gör bedömningar med olika resurser riskerar att leda till olika krav, olika kostnader och osund konkurrens.

Boverket bör ha ett tydligt nationellt ansvar för tillsyn, metodstöd, riskbaserade kontroller och uppföljning. Kommunerna kan hantera uppgifter i lov-, start- och slutbeskedsprocessen, men deras roll bör begränsas till tydliga och standardiserade kontrollpunkter. Särskilt avvikande eller anmärkningsvärt låga värden bör kunna fångas upp genom nationell riskbaserad kontroll.

Ett statligt digitalt systemstöd bör vara kostnadsfritt för små och medelstora företag och fungerande innan/om kommunerna får ett skarpt kontrollansvar. Det bör stödja modellberäkning, verifiering, samdeklaration och återföring av data. Nationella checklistor, mallar, exempelärenden och utbildningar bör tas fram i samverkan med kommuner och bransch.

Frågor med anledning av detta remissvar kan ställas till Sigrid Granström, expert energi- och miljöpolicy, sigrid.granstrom@byggforetagen.se alternativt 0724065309.

BYGGFÖRETAGEN

Kristoffer Tamsons
Verkställande direktör